

Caietul de sarcini al Companiei „Teleradio-Moldova” – acord între societate și serviciul public de radioteleviziune

Studiu de caz

Introducere

La baza activității Companiei „Teleradio-Moldova” se află Caietul de sarcini, „elaborat de președintele companiei, de directorul radiodifuziunii, de cel al televiziunii, de șefii departamentelor companiei” (art. 62 (2), aprobat de către Consiliul de Observatori (CO) al Instituției Publice Naționale a Audiovizualului (art. 58 (b), avizat de către CCA (art. 40 (e) și aprobat, în final, de către Parlament. Caietul de sarcini include Planul financiar și Declarația politicii de programe. De calitatea și de argumentarea acestuia depinde finanțarea Companiei de la bugetul de stat. Dată fiind importanța Caietului de sarcini pentru Companie, respectiv, pentru edificarea unui serviciu public veritabil de radio și televiziune, subiectul dat a intrat în atenția monitorilor pentru prezentul studiu de caz.

Conform art. 58 al Codului audiovizualului, Consiliul de Observatori are atribuția de a aproba Caietul de sarcini al companiei, care include explicit două componente distincte: “planul financiar și declarația politicii de programe (pentru companie și, separat, pentru fiecare serviciu de programe) care servesc drept temei pentru asigurarea transparenței și susținerii publice în activitățile companiei, precum și pentru aprobarea bugetului ei anual” (art. 62 (1).

Expunere

Consiliul de Observatori a pus în discuție problema elaborării și aprobării caietului de sarcini al Companiei pentru anul 2008, prima dată, în cadrul ședinței sale din 29 iunie 2007. Președintele Companiei a declarat că respectivul caiet de sarcini este elaborat și că discutarea lui poate fi inclusă în ordinea de zi a unei ședințe viitoare a CO.

În cadrul ședinței CO din 20 iulie 2007 a fost pus în discuție proiectul caietului de sarcini, dar, o decizie finală a CO urma să fie luată la o ședință ulterioară.

În cadrul ședinței, președintele Companiei, dl V. Todercan a informat că a prezentat proiectul bugetului companiei pentru anul 2008 (proiectul bugetului este doar un element din Caietul de sarcini – n.n.) Ministerului Finanțelor.

Faptul prezentării proiectului de buget la Ministerul Finanțelor, fără o discuție în cadrul CO (și separat de Caietul de sarcini – n.n.), a fost criticat de către dl V. Ioniță, membru al Consiliului de Observatori, care a invocat următoarele argumente: proiectul de buget al Companiei, ca parte a Caietului de sarcini, urmează a fi prezentat și susținut direct în fața Parlamentului de către Consiliul de Observatori, deoarece, în conformitate cu art. 50 din Codul audiovizualului, Compania este autonomă instituțional, iar în conformitate cu Legea cu privire la sistemul bugetar și procesul bugetar, prin intermediul Ministerului Finanțelor prezintă proiectele de buget în Parlament doar autoritățile subordonate Guvernului.

În susținerea acțiunilor sale, președintele Companiei a invocat următoarele: CO nu a discutat niciodată până la ședința din 29 iunie 2007 despre modul în care va fi prezentat Caietul de sarcini Parlamentului; termenul-limită pentru prezentarea proiectelor de buget la Ministerul Finanțelor a fost luna iunie 2007; tradițional, proiectul de buget al Companiei era prezentat de fiecare dată Parlamentului prin intermediul Ministerului Finanțelor.

Pe motiv că, la ședința din 20 iulie proiectul bugetului a generat mai multe întrebări membrilor CO, iar termenele pentru prezentarea lui în Parlament nu presau (observații proprii – n.n.), Consiliul de Observatori a decis ca discuțiile asupra proiectului de buget pentru anul 2008 să se amâne, fiind necesare note explicative suplimentare.

Oricum, în cadrul ședinței Consiliului de Observatori din 9 august 2007 a fost votat în fond bugetul Companiei pe anul 2008 (separat de Caietul de sarcini – n.n.), în mărime de 245 mln. lei.

În perioada 19-20 septembrie 2007 CO, cu sprijinul fundației Soros-Moldova, a organizat un seminar teoretico-practic axat, printre altele, și pe identificarea conținutului unui caiet de sarcini și modul de aprobare al acestuia.

La ședința CO din 27 septembrie 2007 s-a decis a transmite o scrisoare Parlamentului prin care să se solicite suplimentarea subvențiilor bugetare destinate Companiei pentru anul 2008.

La ședința CO din 17 octombrie 2007 a fost aprobată grila de emisie a postului de televiziune „Moldova 1” pentru perioada 15 octombrie – 31 decembrie 2007.

Pentru 30 octombrie 2007 CO a preconizat o ședință la care au fost invitați deputați din Parlamentul Republicii Moldova, cu aceștia urmând a fi discutat și caietul de sarcini, dar ședința nu a avut loc.

La 2 noiembrie 2007 Consiliul Coordonator al Audiovizualului a emis o decizie prin care a avizat pozitiv Caietul de sarcini al Companiei pentru anul 2008 (neadoptat de CO? – î.n.), care urma a fi transmis spre aprobare Parlamentului Republicii Moldova.

La 23 noiembrie 2007 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea bugetului pentru anul 2008, prin care a acordat Companiei suma de 51 mln. lei (dar nu cunoaștem când – pînă sau după avizarea CCA- a fost prezentat Caietul de sarcini în Parlament – n.n.).

Constatări

În urma examinării cazului dat putem face următoarele constatări:

- a) CO a aprobat proiectul bugetului Companiei fără a aproba caietul de sarcini, iar caietul de sarcini nu a fost aprobat niciodată.

Considerăm că aprobarea bugetului fără a aproba caietul de sarcini contravine nu doar literei legii, dar și spiritului legii, ori, nu se poate să accepți solicitarea unei sume de la parlament fără a ști pentru ce este solicitată. CO are ca atribuție nu de a aproba formal caietul de sarcini, dar să identifice calitatea lui. Deducem că CO a privit formal problema. În ședință a fost criticat dur caietul de sarcini, însă nu s-a făcut nici o propunere clară de îmbunătățire a lui și, pînă la urmă, anume acel caiet de sarcini dur criticat de către CO, neaprobat conform Codului audiovizualului, a fost prezentat Parlamentului și în baza lui s-a solicitat suma de 245 mln. lei.

Considerăm că acest caiet de sarcini și consecințele acestuia reprezintă un eșec grav al actualului CO.

Conform art. 62 din Codul audiovizualului caietul de sarcini este format din 2 părți: planul financiar și declarația politicii de programe, iar planul financiar are ca parte componentă proiectul de buget al Companiei. Deci, bugetul este o parte a caietului de sarcini.

- b) Grila de emisie a Companiei a fost aprobată retroactiv de către CO, ori, prin decizia din 17 octombrie 2007, CO aprobă grila de emisie a postului de televiziune „Moldova 1” începând cu 15 octombrie 2007. Acest fapt contravine principiului securității raporturilor juridice, în măsura în care nu este justificată necesitatea aplicării retroactive a deciziei date. În speță, justificarea dată lipsește cu desăvârșire. Desigur, în cazul dat reglementarea retroactivă a raportului juridic nu creează nici o problemă, de fapt, în schimb, aceasta reprezintă o gravă problemă de drept, care nu trebuie să se transforme într-o practică vicioasă.

Concluzii

1. Studiul de caz denotă încă multiple probleme în funcționarea CO, și anume: cunoașterea insuficientă a legislației, lipsa voinței comune de a se conforma prevederilor legislației, lipsa unei strategii clare de îmbunătățire a situației la Companie și, drept consecință, ineficiența CO în vederea realizării scopului său de bază și anume: edificarea unui veritabil serviciu public de radio și televiziune.